

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INTEGROVANÁ
STŘEDNÍ ŠKOLA
POLYGRAFICKÁ

Člověk a společnost

12. Terorismus

www.isspolygr.cz

Vytvořil:
PhDr. Andrea Kousalová

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Terorismus

DUM číslo: 12
Terorismus

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	2. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISSP
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT.
Autor	PhDr. Andrea Kousalová
Tematická oblast	Základy společenských věd
Název DUM	Terorismus
Pořadové číslo DUM	12
Kód DUM	VY_32_INOVACE_12_ZSV_KO
Datum vytvoření	1. 3. 2013
Anotace	Prezentace je věnována světovému terorismu. Je definován terorismus jako pojem a uvedeny příklady.

Pokud není uvedeno jinak, je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora

Terorismus – původ slova

Slovo „terror“, znamená latinsky velký strach a je odvozeno z latinského slova „terrere“, což znamená hrozit, způsobovat hrůzu. Vznik slova se datuje na 14. století, první substantivní užití se objevuje ve francouzském jazyce. Akademický slovník francouzského jazyka z roku 1694 slovo terreur vysvětluje jako „velký strach, násilné pobouření lidské duše způsobené předvedením obrazů bolesti“.

Pojem terorismus se poprvé objevuje v dodatku Slovníku francouzské akademie v roce 1798 a také v Encyklopedii Britanika v roce 1799, ve stejném roce se objevuje v Kantově díle ve smyslu pesimistického vidění světa.

Terorismus

= promyšlené použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach a obrátit na sebe pozornost.

Účelem je dosáhnout politických, náboženských nebo ideologických cílů.

Zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.

Cíle terorismu

Reklamní cíl: Upoutání pozornosti veřejnosti pomocí masmédií. Snaha násilnou akcí dát vědět o existenci a programu teroristické organizace. Tomu dnešní světové sdělovací prostředky, lačné po dramatických a drastických exkluzivních zprávách, notnou měrou napomáhají.

Jednorázový násilný akt: Dosažení konkrétních cílů, jako je likvidace určité osoby či osob, zničení konkrétního objektu či objektů. Při snaze vynutit si jednání slouží teroristické akce k zastrašení politické moci nebo nátlaku na politickou moc. Někdy k takovýmto akcím dochází z důvodů, jako je doplnění vlastní výzbroje či získání financí, propuštění vězňů - jiných teroristů apod. Při tomto taktickém užití násilí se oběťmi útoků často stávají zcela nevinní lidé, nemající absolutně nic společného s přípravou či prováděním vládní politiky.

Strategický cíl: Terorismus zde představuje nástroj vedoucí k destabilizaci režimu. Vychází z předpokladu, že teroristické akce vyprovokují státní moc k takovým represím a násilím, jehož výsledkem má být revoluční vzpoura mas. To předpokládají především anarchistické doktrinální koncepce.

Druhy terorismu

kriminální terorismus - mezi něž se počítají ty akce, jejichž primárním účelem je získání osobních materiálních výhod

patologický terorismus - to jsou akce provedené primárně kvůli psychickému sebeuspokojení

politický terorismus (resp. ideologický) - ty akce, které jsou provedeny z kolektivních pohnutek bez hledání přímých materiálních výhod

Motivace teroristické činnosti

Racionální motivace - terorista provádí analýzu za účelem dosažení svých cílů a volí ty metody, které mu přinášejí z hlediska jeho cílů nejvyšší zisk. Zvažuje rizika, možnosti své skupiny, možnosti udržení odporu, jeho analýza je více méně podobná analýze vojenského velitele či obchodního podnikatele.

Psychologická motivace - vychází z osobní nespokojenosti teroristy se sebou samým a s tím, čeho v životě dosáhnul. Podle Whittakera se mezi teroristy nevyskytuje psychopatie v čisté formě, ale téměř vždy v nich můžeme najít fenomén, který se nazývá „pravý věřící“. Terorista v takovém případě přisuzuje názorům nečlenů skupiny a priori nulovou hodnotu, a proto vůbec neuvažuje nad potenciální špatností či správností jejich názorů. Takto si vytváří pomyslnou černobílou hranici mezi vlastní teroristickou skupinou a ostatními lidmi, kdy „ti venku“ podle něj mají pouze ďábelské motivy. To umožňuje teroristovi „dehumanizovat své oběti a odstranit nejednoznačnost ve své mysli.“ (Whittaker 2003: 20)

Psychologická motivace má tři důsledky.

Jednak si vzhledem k internímu charakteru motivů musí skupina trvale ospravedlňovat svou existenci.

Dalším důsledkem je přísné vynucování jednotnosti a netolerance k rozporům, což také přidává na frekvenci útoků.

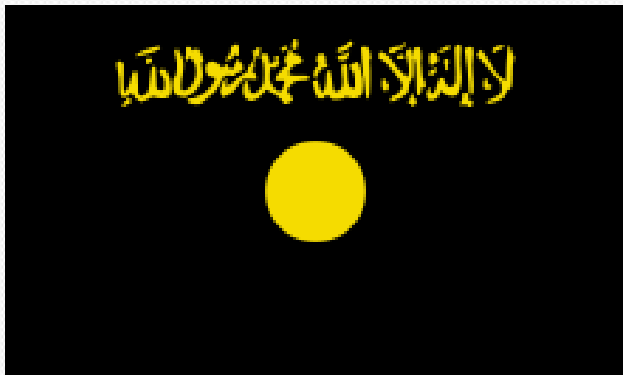
Posledním důsledkem je fakt, že interní cíle teroristy – tedy touha po spokojenosti se sebou samým – je takřka nemožné dosáhnout. Jeho nespokojenost je recidivní, proto dokonce tvrdit, že uspokojení teroristovi přináší právě existence skupiny a realizace sama sebe v ní. V tom případě by dosažení absolutního cíle skupiny znamenalo, že skupina ztratí svůj význam a že tento úspěch tedy de facto ohrožuje prospěch teroristy.

Kulturní motivace - kultura totiž ovlivňuje hodnoty lidí a motivuje lidi k činům, které se mohou zdát nerozumné z hlediska cizího pozorovatele. Zejména ovlivňuje nakládání s lidským životem, což je charakteristika ovlivňující zejména terorismus. Hlavním kulturním determinantem terorismu je podle Whittakera percepce „outsiderů“ a anticipace ohrožení etnických skupin. **Pokud člověk cítí, že jsou jeho hodnoty jako náboženství, jazyk, členství ve skupině a domácí území ohroženy, může to vést k rozpoutání obranné reakce.** Náboženství je z těchto kulturních determinantů pravděpodobně nejcitlivější, neboť hodnoty s ním spojené jsou zakořeněny velmi hluboce. Nepostihuje totiž jen přítomnost, ale dává kultuře význam i z hlediska minulosti, s jeho ohrožením je tedy ohrožena existence kultury v nebývalé šíři. To, co bychom jinak mohli považovat za akt zoufalství, bývá z hlediska hluboce věřícího služba své víře, jež je pro věřící důležitější než vlastní život. Proto je nábožensky motivovaný útočník ochoten přinášet z našeho pohledu ty nejvyšší oběti.

Teroristické skupiny – Al Káida

V čele této organizace stál již od jejího založení saúdskoarabský multimilionář Usáma bin Ládín, který se značnou měrou podílel na jejím financování. Byl zastřelen při cíleném vojenském útoku americké armády 2. 5. 2011 ve svém sídle v Pákistánu. Soudí se, že většina mužů ve vrcholovém vedení patří spíše k sunnitské větvi islámu.

Organizační schéma al-Káidy je vytvořeno velmi propracovaně. Celá struktura se skládá z tříčlenných skupinek (buněk), jejichž členové se znají navzájem. Velitelé nad nimi jsou opět v kontaktu s pouze třemi buňkami a tak až prakticky k vrcholnému velení.

Výhoda této struktury je především v jejím utajení a **jen velmi obtížné infiltraci zvenčí**. Pokud dojde k prozrazení jedné tříčlenné skupiny a její členové jsou pozatýkáni, nemohou prakticky prozradit žádného dalšího člena, kromě svého přímého velitele. A pokud se jemu podaří uniknout, stopa zde definitivně končí. Účinnost systému dokazuje i současná praxe, kdy přes intenzivní pátrání americké armády a tajných služeb dochází k zatčení špičkově postavených mužů al-Káidy jen velmi sporadicky.

Je běžné, že členové uvedených buněk pracují po dlouhou dobu jako tzv. „spící agenti“, což znamená, že nevyvíjejí žádnou vlastní teroristickou činnost a žijí ve společnosti naprosto skrytě. Teprve v případě potřeby, např. po několika letech je terorista aktivován a provede předem dohodnutou práci. K vzájemné komunikaci používají členové al-Káidy i velmi moderní metody včetně internetu a šifrovaných zpráv, které jdou jen velmi stěží rozluštit.

Teroristické skupiny – ETA

- Euskadi Ta Askatasuna

= je ozbrojená baskická nacionalistická a separatistická organizace, která se snaží násilím vytvořit nezávislý socialistický stát

Baskicko leží na územích Španělska a Francie.

Podle těchto států, Evropské unie a Spojených států je ETA brána jako teroristická organizace, ačkoliv to takto nebylo vždy.

Do roku 1975 byla ETA chápána jako organizace bojující proti totalitnímu režimu generála Franca.

Jméno *Euskadi Ta Askatasuna* znamená v baskickém jazyce „Baskický stát a svoboda“.

Organizace byla založena v roce 1959 za totalitního režimu generála Franca a rychle se vyvinula ze skupiny prosazující tradiční kulturní způsoby v polovojskouskou organizaci. Její ideologií je marxismus-leninismus.

Motto této organizace je "Bietan jarrai", což znamená "Držet se obou". Toto odkazuje na dva motivy v symbolu ETA - had (symbol tajnosti a vychytralosti), který se ovíjí kolem sekyry (symbol síly).

Organizace se snaží o:

- získání práva na vytvoření nezávislého Euskal Herria (Baskického státu)
- uznání obyvatel Baskicka jako jediných, kteří mohou o tomto kraji rozhodovat
- amnestii všem uvězněným členům organizace i členům v exilu
- respekt pro "výsledky demokratického procesu v Baskicku"
- absolutní mír poté, co budou všechny podmínky splněny

1959 - exploze náloží ve městech Santander, Bilbao a Vitoria

1961 - bojový útok na vlak, který převážel veterány španělské armády, kteří bojovali za občanské války

1973 - atentát na španělského admirála Louise Carrera Blanku, který byl současně předsedou španělské vlády (a možným nástupcem F. Franca)

1996 - bombový útok na letišti v Reusu (35 zraněných turistů)

Použité zdroje:

JEŽ, ONDŘEJ. *Protipotrátový terorismus*. [online]. [Cit. 1.3.2013]. Dostupné z: <http://www.rexter.cz/protipotrátovy-terorismus/2003/11/01/>

Wikipedia: Al Kajdá. [online]. [Cit. 1.3.2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Al_Kajd%C3%A1

Terorismus. [online]. [Cit. 1.3.2013]. Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_328.html

What is ETA? [online]. [Cit. 1.3.2013]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-11183574>